

práních a vizích, na žádoucích cílech, na spekulacích. Teď nemluví o teologicky orientovaných příspěvcích, ale právě naopak, o filosoficky a přírodovědecky orientovaných vystoupeních. Zaznamenal jsem – a nejen na tomto sympoziu – nová mytologémata tam, kde jsem očekával teorémata nebo přinejmenším hypotézy. V řadě vystoupení jsem slyšel jasné zformulovanou ideologii, podle níž současné vyspělé systémy západních demokracií spějí od nelidskosti k lidskosti, a takto (samozřejmě ve spojení s vědou, náboženstvím, právy a svobodami) i k nápravě situace způsobené onou *Abbaou*. Diskuse, která se k tomuto novému ideologickému názoru, z něhož se leckdy již stává klíšé, rozvinula, ukázala, že šlo vlastně o třetí směr sporů, kteý přinesl ne snad zamítnutí, ale **kritické rozpoznání tohoto stanoviska**. Což mělo za následek debatu na téma metod reflexe dané problematiky, která ukázala, že na jistém stupni abstrakce (nekonkrétnosti) a obecnosti se takovéto zjednodušující ideologické vidění problému vytváří takřkajíc samo sebou, a proto je namístež permanentní kritická sebereflexe a obezřetnost.

Tyto tři, po mém soudu stěžejní, směry diskusí na sympoziu, se skrývaly pod vcelku standardními názvy referátů. Kdybychom soudili podle jejich názvů, vznikl by dojem, že sympozium nepřekročilo standardní způsoby tematizování problematiky, se kterými se kdysi na přelomu 80. a 90. let začalo a v průběhu tří, čtyř let zbytněly, až se staly myšlenkovými zkamenělinami přítomnými na téměř všech dnešních diskusích na téma **člověk a životní prostředí** v podobě banálních klíšé. Nikoliv, sympozium vykazalo svou vlastní logiku a dostalo svému názvu – nešlo o žádnou konferenci.

A protože každé opravdové SYMPOSION bylo provázeno smyslovými požitky, i ve Zvolenu se účastníkům dostalo duchovních

statků, a to na zámku, v podobě vystoupení smyčcového kvarteta Crakovia z Polska a výstavy výtvarných děl z Ruska.

Zdůraznil jsem tři věci, které postihují logiku zvolenského sympozia. Z nich dvě považuji za velmi závažné: **reflexi procesů demontáže** (odumírání jako *Abbau*) **lidskosti**

a **reflexi pomalého vzniku nové ekologické ideologie**, která se nově podílí nejen na této demontáži, ale také deformuje vědecky korektní a filosoficky kritickou diskusi.

Ostatní si zájemce může přečíst v připravovaném sborníku.

Stanislav Hubík

Implementácia trvalo udržateľného rozvoja

Dňa 12.–13. mája 1998 sa v Smoleniciach konal v poradí už tretí odborný seminár z cyklu **Diskusia k problematike trvalo udržateľného rozvoja** venovaný aplikácii princípov trvalo udržateľného rozvoja. Hlavným organizátorom seminára bol Slovenský národný komitét SCOPE. Na organizácii sa ďalej podieľali: Slovenská ekologická spoločnosť – sekcia aplikovanej ekológie, Ústav krajinej ekológie SAV, katedra krajinej ekológie a environmentalistiky PRIF UK Bratislava a Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU Nitra.

Cieľom seminára bolo rozvinutie odbornej diskusie o problémoch a skúsenostiach s implementáciou trvalo udržateľného rozvoja, ako i o programoch podporujúcich trvalo udržateľný rozvoj. Na medzinárodnom seminári sa zúčastnilo ca 60 odborníkov z rôznych oblastí venujúcich sa implementácii trvalo udržateľného rozvoja – ekológov, geografov, environmentalistov, pedológov, krajinných inžinierov, biológov, lesníkov, architektov, urbanistov a pod. Zahraničných účastníkov reprezentovali odborníci z Českej republiky a Rakúska.

Celkovo na seminári odznelo 33 odborných príspevkov v šiestich tematických blokoch:

● I. blok: *Praktické prístupy k imple-*

mentácii trvalo udržateľného rozvoja bol venovaný otázkam inštitucionálnej podpory implementácie trvalo udržateľného rozvoja na medzinárodnej i národnej úrovni, implementácii trvalo udržateľného rozvoja na lokálnej (úroveň miest a rurálnych systémov) a regionálnej úrovni. Súčasťou tohto bloku bola prezentácia projektov venovaných tejto problematike v Rakúsku.

● II. blok: *Využitie krajinoekologických metód a metodík pri tvorbe dokumentácie pre programy zamerané na implementáciu trvalo udržateľného rozvoja.*

● III. blok: *Príklady postupov podporujúcich programy trvalo udržateľného rozvoja.* Tieto bloky boli zamerané na možnosti využitia rôznorodých metodických postupov krajinného a environmentálneho plánovania v programoch trvalo udržateľného rozvoja – metódu ekologickej únosnosti územia, zaťažiteľnosti územia stresovými faktormi, manažmentu využitia rôznych typov ekosystémov (vodných, lesných, agroekosystémov a pod.). Súčasťou týchto dvoch blokov bola prezentácia prípadových štúdií venovaných trvalo udržateľnému rozvoju z oblasti lesného hospodárstva, turizmu a do-pravy.

● IV. blok: *Implementácia princípov trvalo udržateľného rozvoja do procesu*

výchovy a vzdelávania mal ťažisko v prezentácii video kurzu "Sustainability for Baltic Region". Súčasťou tohto bloku boli príspevky venované vyhodnoteniu anketového prieskumu na tému trvalo udržateľný rozvoj.

• V. blok: *Environmentálne hodnotenie koncepcií, plánov a programov ako nástrojov na podporu trvalo udržateľného rozvoja* prezentoval súčasný stav environmentálneho hodnotenia rozvojových koncepcií v Slovenskej a Českej republike.

• VI. blok: *Príklady matematických metód a metód využívajúcich počítačovú techniku využiteľnú pri príprave dokumentácie pre programy trvalo udržateľného rozvoja* predstavil multikriteriálne hodnotenie ako metódu optimalizácie socioekonomických aktivít, vybrané matematické postupy a modely aplikovateľné v oblasti hodnotenia vplyvov na životné

prostredie a využitie počítačovej techniky v metodike ekologickej únosnosti a zaťažiteľnosti krajiny.

Súčasťou seminára bola panelová diskusia k prezentácii štúdií a projektov venovaných problematike "trvalej udržateľnosti". Prezentované postery boli zamerané na výsledky environmentálnej regionalizácie Slovenska a projektov ekologickej únosnosti Žiarskej kotliny, ako aj regiónu Krkonoše, princípom a kritériam trvalo udržateľného využívania zeme a poľnohospodárskeho pôdneho fondu, vodných a lesných zdrojov, stratégie trvalo udržateľného rozvoja regiónov a metodickým prostriedkom v posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Všetky prezentované príspevky budú publikované v zborníku.

Zita Izakovičová

Sofijská iniciatíva o aplikácii posudzovania vplyvov na životné prostredie

Od r. 1991 sa predstavitelia krajín Európskej hospodárskej komisie OSN pravidelne každé tri roky stretávajú na ministerských konferenciách, známych pod názvom "Životné prostredie pre Európu" (Environment for Europe). Prvá konferencia sa uskutočnila r. 1991 v Dobříši, druhá r. 1993 v Luzerne a tretia r. 1995 v Sofii. Pred začiatkom 2. konferencie ministrov v Sofii bola založená **Sofijská iniciatíva** (Sofia Initiative), ktorá sa považuje za jeden z významných pilotných environmentálnych projektov v krajinách s prechodom na trhové hospodárstvo. Sofijská iniciatíva sa orientuje na štyri oblasti:

- Ekonomické nástroje (predsedajúca krajina: Česká republika).
- Biodiverzitu (predsedajúca krajina: Slovinsko).
- Znečistenie ovzdušia na lokálnej úrovni (predsedajúca krajina: Bulharsko).
- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (predsedajúca krajina: Chorvátsko).

Organizačné úlohy vyplývajúce z implementácie týchto programov Sofijskej iniciatívy zabezpečuje Regionálne environmentálne centrum pre strednú a východnú Európu (REC) so sídlom v Szentendre (Maďarsko).

Aplikácia posudzovania vplyvov na životné prostredie

Na odbornom vedení a organizačnom zabezpečení tejto časti pilotného projektu Sofijskej iniciatívy sa podieľa Ministerstvo životného prostredia Chorvátskej republiky a REC. Program sa realizuje s podporou Environmentálneho programu Organizácie spojených národov (UNEP), Agentúry pre ochranu životného prostredia Spojených štátov amerických (US EPA) a ďalších medzinárodných organizácií. Cieľom Sofijskej iniciatívy v rámci aplikácie posudzovania vplyvov na životné prostredie je predovšetkým podporiť:

- rozvoj systémov posudzovania vplyvov na životné prostredie, a to formou spolupráce a vzájomnej výmeny skúseností krajín stredo- a východoeurópskeho regiónu a krajín bývalého Sovietskeho zväzu,
- rozvoj efektívnych regionálnych programov o posudzovaní vplyvov na životné prostredie pre krajiny stredo- a východoeurópskeho regiónu a bývalého Sovietskeho zväzu.

Významnou súčasťou tohto projektu sú regionálne semináre. **Prvý regionálny seminár** sa konal v Splite v septembri 1996 a zúčastnili sa na ňom pracovníci ministerstiev životného prostredia, odborníci z oblastí posudzovania vplyvov na životné prostredie z nasledujúcich krajín: Chorvátska, Estónska, Kirgizska, Lotyšska, Maďarska, Ruska a Slovinska. Na seminári sa zúčastnili aj pozvaní hostia z významných medzinárodných organizácií, ako napr. Organizácie pre hospodársky rozvoj a spoluprácu (OECD), UNEP, Ekonomickej komisie pre Európu OSN (UN ECE), REC a ďalších. Na stretnutí sa hodnotil súčasný stav aplikácie posudzovania vplyvov na životné prostredie, definovali sa pracovné ciele a nosné aktivity na najbližšie obdobie.

Druhý regionálny seminár sa uskutočnil v sídle REC v maďarskom